

 Технически университет – София

Факултет по автоматика

Катедра „Електроизмервателна техника“

Презентация модул № 9

ИЗМЕРВАНЕ НА АКТИВНА И РЕАКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

*дисциплина „Електрически измервания“ – ВАІСЕ27,
ОКС „Бакалавър“ от Учебен план за студентите на специалност
АВТОМАТИКА, ИНФОРМАЦИОННА И УПРАВЛЯВАЩА ТЕХНИКА,
Професионално направление
5.2. Електротехника, електроника и автоматика*

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

*„Организационна и технологична инфраструктура за учене през
целия живот и развитие на компетенции“*

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

СЪДЪРЖАНИЕ

9.1 Измерване на активна мощност в трифазни вериги

9.1.1 Измерване на активна мощност в симетрични трифазни вериги

9.1.2 Измерване на активна мощност в несиметрични трифазни вериги

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

СЪДЪРЖАНИЕ

- 9.1 Измерване на активна мощност в трифазни вериги
    - 9.1.1 Измерване на активна мощност в симетрични трифазни вериги
    - 9.1.2 Измерване на активна мощност в несиметрични трифазни вериги
  - 9.2 Измерване на реактивна мощност в трифазни вериги
    - 9.2.1 Измерване на реактивна мощност в симетрични трифазни вериги
    - 9.2.2 Измерване на реактивна мощност в несиметрични трифазни вериги
- Литература

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

ИЗМЕРВАНЕ НА АКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на активна мощност в трифазни вериги

Средна активна мощност в трифазна верига

$$P = \frac{1}{T} \int_0^T (u_1 i_1 + u_2 i_2 + u_3 i_3) dt$$

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

**„Организационна и технологична инфраструктура за учене през
целия живот и развитие на компетенции”**

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

ИЗМЕРВАНЕ НА АКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на активна мощност в трифазни вериги

Средна активна мощност в трифазна верига

$$P = \frac{1}{T} \int_0^T (u_1 i_1 + u_2 i_2 + u_3 i_3) dt$$

За синусоидални режими

$$P = U_1 I_1 \cos \varphi_1 + U_2 I_2 \cos \varphi_2 + U_3 I_3 \cos \varphi_3$$

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

ИЗМЕРВАНЕ НА АКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на активна мощност в трифазни вериги

Средна активна мощност в трифазна верига

$$P = \frac{1}{T} \int_0^T (u_1 i_1 + u_2 i_2 + u_3 i_3) dt$$

За синусоидални режими

$$P = U_1 I_1 \cos \varphi_1 + U_2 I_2 \cos \varphi_2 + U_3 I_3 \cos \varphi_3$$

Методите и схемните решения за измерване на мощността в трифазни вериги зависят от симетричността на товара и от начина му на присъединяване са:

- трипроводно захранване - за ниско, средно и високо напрежение;
- четирипроводно захранване - за ниско и средно напрежение.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

ИЗМЕРВАНЕ НА АКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на **активна мощност** в симетрични трифазни вериги

При напълно симетрична трифазна верига е изпълнено

$$U_1 = U_2 = U_3 = U_\phi$$

$$I_1 = I_2 = I_3 = I_\phi$$

$$\varphi_1 = \varphi_2 = \varphi_3 = \varphi$$

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

ИЗМЕРВАНЕ НА АКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на **активна мощност** в симетрични трифазни вериги

При напълно симетрична трифазна верига е изпълнено

$$U_1 = U_2 = U_3 = U_\phi$$

$$I_1 = I_2 = I_3 = I_\phi$$

$$\varphi_1 = \varphi_2 = \varphi_3 = \varphi$$

мощността може да се измери с един ватметър, свързан към една (която и да е) фаза, като получения резултат се умножи

$$P = U_1 I_1 \cos \varphi_1 + U_2 I_2 \cos \varphi_2 + U_3 I_3 \cos \varphi_3$$

- константа на ватметъра C_W
- показание в деления θ

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

ИЗМЕРВАНЕ НА АКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на **активна мощност** в симетрични трифазни вериги

При напълно симетрична трифазна верига е изпълнено

$$U_1 = U_2 = U_3 = U_\phi$$

$$I_1 = I_2 = I_3 = I_\phi$$

$$\varphi_1 = \varphi_2 = \varphi_3 = \varphi$$

мощността може да се измери с един ватметър, свързан към една (която и да е) фаза, като получения резултат се умножи

$$P = U_1 I_1 \cos \varphi_1 + U_2 I_2 \cos \varphi_2 + U_3 I_3 \cos \varphi_3 = 3U_\phi I_\phi \cos \varphi = 3C_W \theta$$

- константа на ватметъра C_W
- показание в деления θ

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

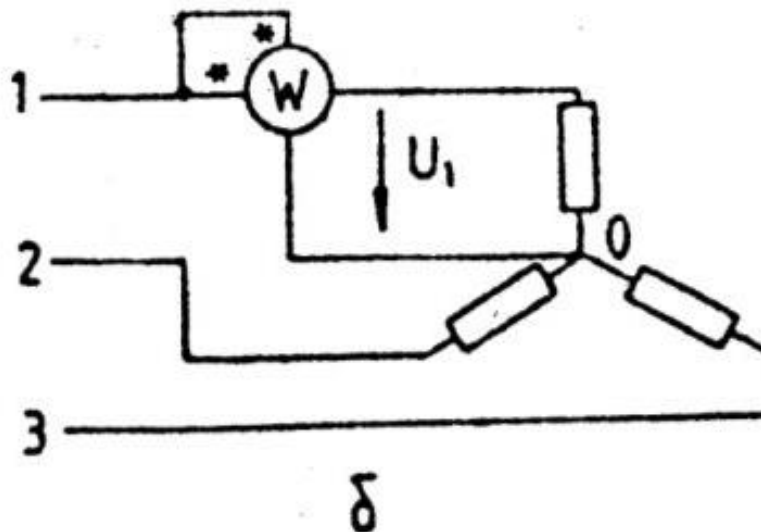
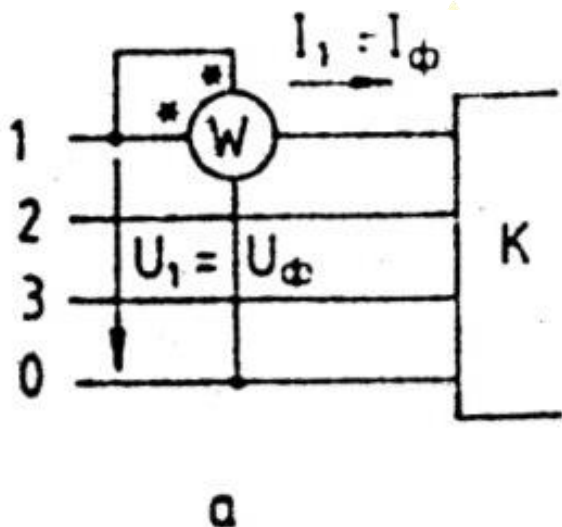
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

ИЗМЕРВАНЕ НА АКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на активна мощност в симетрични трифазни вериги

При **четирипроводно** захранване (фиг. а) или трипроводно захранване с **достъпен** звезден център на консуматора (фиг. б), токовата верига се свързва в произволна фаза, а напрежението – между същата фаза и нулевия проводник, съответно достъпния център на консуматора.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

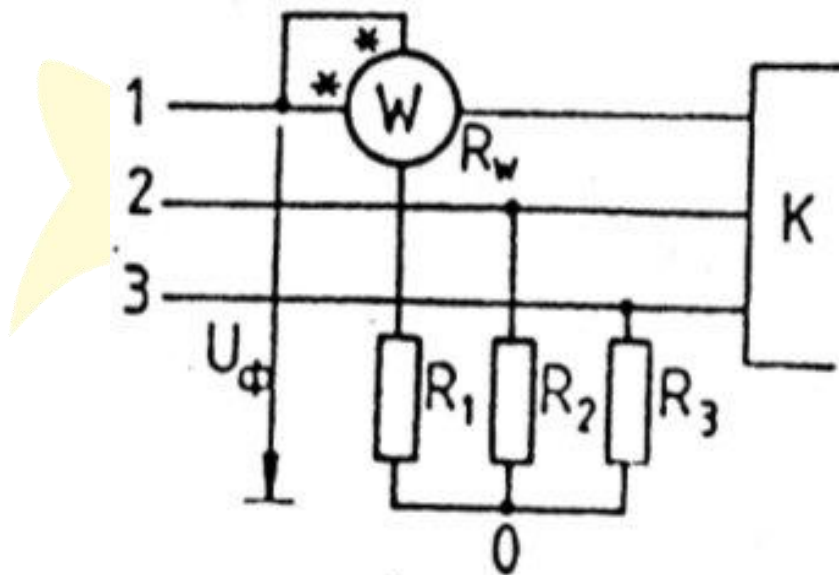
Европейски социален фонд

ИЗМЕРВАНЕ НА АКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на активна мощност в симетрични трифазни вериги

В случаите на симетрична трипроводна верига с **недостъпен** център или консуматор в схема „триъгълник“ се създава изкуствена нулева точка O чрез изравнени по стойност съпротивления

$$R_1 + R_W = R_2 = R_3$$

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

ИЗМЕРВАНЕ НА АКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на активна мощност в несиметрични трифазни вериги

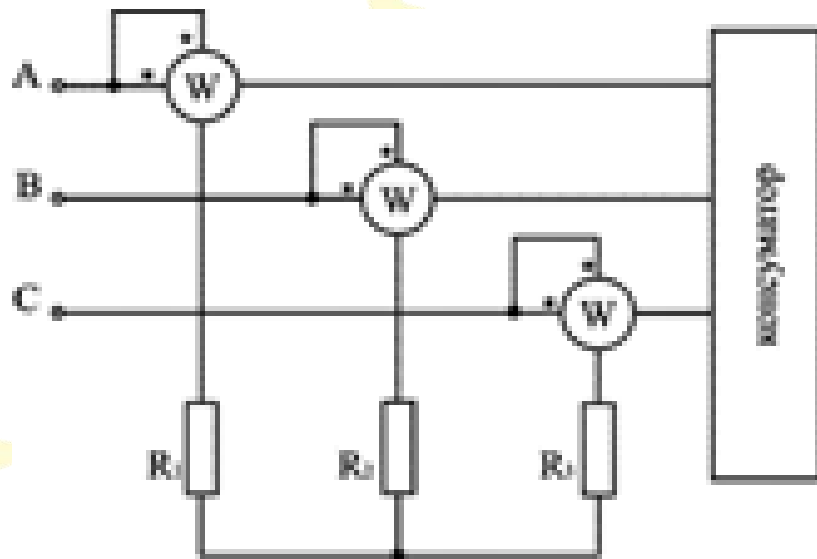
При несиметрична трифазна верига

$$U_1 = U_2 = U_3 = U_\phi$$

$$I_1 = I_2 = I_3 = I_\phi$$

$$\varphi_1 = \varphi_2 = \varphi_3 = \varphi$$

При несиметрично натоварване на фазите се налага да се измерва мощността на всяка отделна фаза.

$$P = U_1 I_1 \cos \varphi_1 + U_2 I_2 \cos \varphi_2 + U_3 I_3 \cos \varphi_3 =$$

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

ИЗМЕРВАНЕ НА АКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на активна мощност в несиметрични трифазни вериги

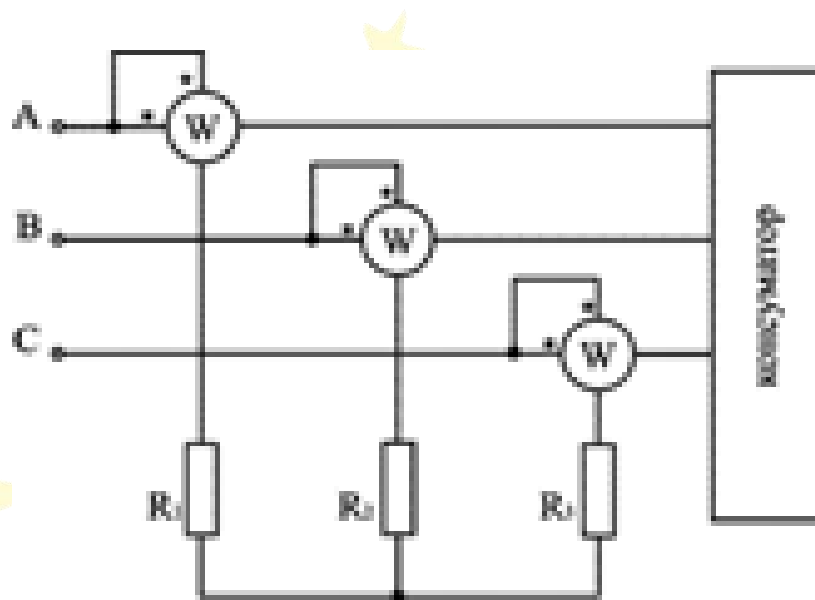
При несиметрична трифазна верига

$$U_1 = U_2 = U_3 = U_\phi$$

$$I_1 = I_2 = I_3 = I_\phi$$

$$\varphi_1 = \varphi_2 = \varphi_3 = \varphi$$

При несиметрично натоварване на фазите се налага да се измерва мощността на всяка отделна фаза.

$$P = U_1 I_1 \cos \varphi_1 + U_2 I_2 \cos \varphi_2 + U_3 I_3 \cos \varphi_3 = \\ = C_{W1} \theta_1 + C_{W2} \theta_2 + C_{W3} \theta_3$$

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

ИЗМЕРВАНЕ НА АКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на активна мощност в несиметрични трифазни вериги

Общата активна мощност се получава чрез събиране на показанията на ватметрите в трите фази

$$P = C_{W1}\theta_1 + C_{W2}\theta_2 + C_{W3}\theta_3$$

Резултатът е валиден за двата случая на четирипроводно и на трипроводно свързване на товара. Условието за валидност на при трипроводно свързване е

$$i_1 + i_2 + i_3 = 0$$

Това реално означава отсъствие на утечни токове при товара.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

ИЗМЕРВАНЕ НА АКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на активна мощност в несиметрични трифазни вериги
Схема на Арон

$$i_1 + i_2 + i_3 = 0$$

$$P = \frac{1}{T} \int_0^T (u_1 i_1 + u_2 i_2 + u_3 i_3) dt = \frac{1}{T} \int_0^T [i_1 (u_1 - u_3) + i_2 (u_2 - u_3)] dt =$$

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

ИЗМЕРВАНЕ НА АКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на активна мощност в несиметрични трифазни вериги Схема на Арон

$$\begin{aligned} P &= \frac{1}{T} \int_0^T (u_1 i_1 + u_2 i_2 + u_3 i_3) dt = \frac{1}{T} \int_0^T [i_1 (u_1 - u_3) + i_2 (u_2 - u_3)] dt = \\ &= \frac{1}{T} \int_0^T (u_{13} i_1 + u_{23} i_2) dt = \frac{1}{T} \int_0^T [i_1 (u_1 - u_3) + i_2 (u_2 - u_3)] dt = \\ &= \frac{1}{T} \int_0^T (u_{13} i_1 + u_{23} i_2) dt \end{aligned}$$

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

*„Организационна и технологична инфраструктура за учене през
целия живот и развитие на компетенции”*

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

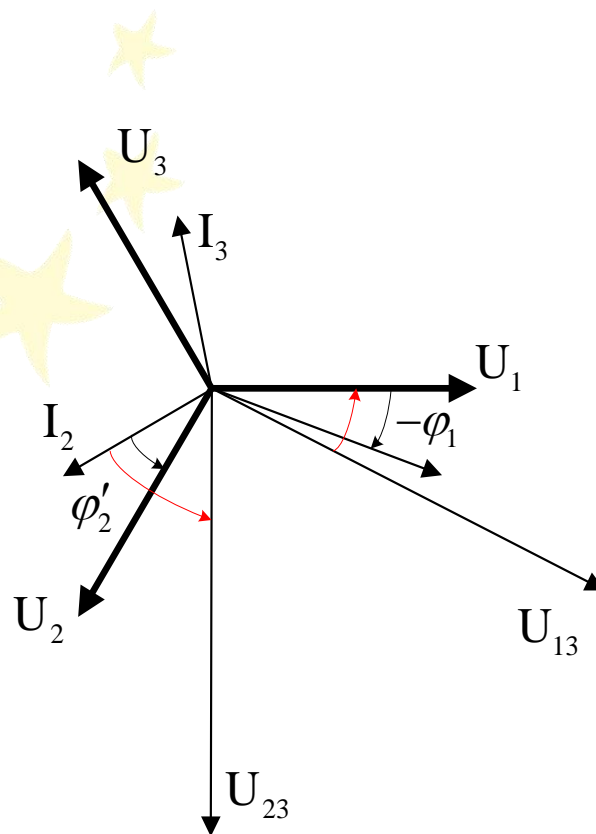
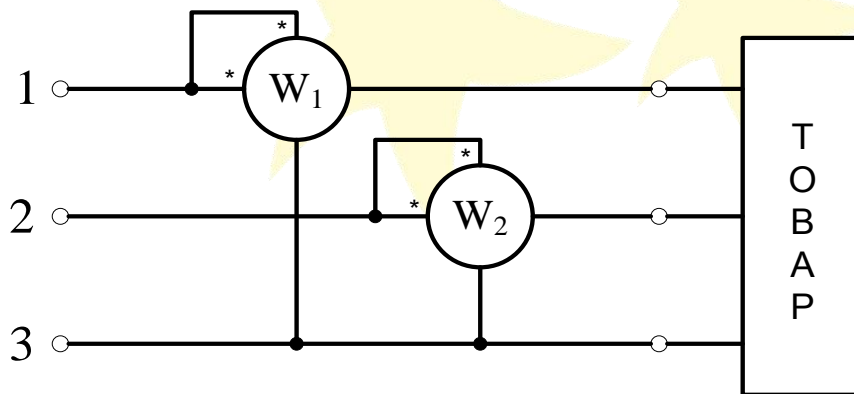
Европейски социален фонд

ИЗМЕРВАНЕ НА АКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на активна мощност в несиметрични трифазни вериги Схема на Арон

$$P = \frac{1}{T} \int_0^T (u_{13}i_1 + u_{23}i_2) dt =$$
$$= U_{13}I_1 \cos(30^\circ - \varphi_1) + U_{23}I_2 \cos(30^\circ + \varphi_2) =$$
$$= \pm P_{W1} \pm P_{W2}$$

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

*„Организационна и технологична инфраструктура за учене през
целия живот и развитие на компетенции”*

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

ИЗМЕРВАНЕ НА АКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на активна мощност в несиметрични трифазни вериги Схема на Арон

Схемата съответства на израза.

Напрежителните вериги на ватметрите са подадени към линейните напрежения, а не към фазовите.

Това е една от най-разпространените и апаратно-ефективни схеми за измерване на трифазна мощност.

Векторната диаграма на приложената схемата на Арон е при симетрична напрежителна система.

При синусоидални режими активната мощност е

$$P = U_{13} I_1 \cos(30^\circ - \varphi_1) + U_{23} I_2 \cos(30^\circ + \varphi_2) = \pm P_{W1} \pm P_{W2}$$

Отрицателните знаци означават, че някой от ватметрите би могъл да бъде с „отрицателно показание“. Напр. при едноквадрантните ватметри, каквито са аналоговите ватметри за активна мощност.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

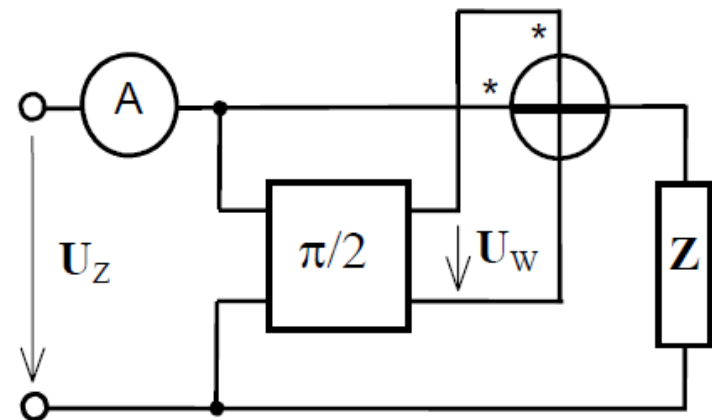
ИЗМЕРВАНЕ НА РЕАКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерването на реактивна мощност придобива все по-голямо значение за подобряване на ефективността на енергийната система.

Реактивната мощност характеризира загубите в цялата система – на генератори, трансформатори, електропроводи, консуматори.

Измерването на реактивната мощност се основава на дефазиране на напрежението, подавано към ватметъра спрямо съответно фазово напрежение, пораждащо напрежението върху товара на $\pi/2$

$$Q = UI \sin \varphi = UI \cos(\varphi - \pi/2)$$

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

ИЗМЕРВАНЕ НА РЕАКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

В трифазните вериги, реактивната мощност е сума от съответните мощности в отделните фази

$$Q = \frac{1}{T} \int_0^T (u_{1(-j)} i_1 + u_{2(-j)} i_2 + u_{3(-j)} i_3) dt$$

$$-j = e^{-j\frac{\pi}{2}}$$

Напреженията са равни на фазовите, но изостават от тях на $\pi/2$

$$Q = U_1 I_1 \sin \varphi_1 + U_2 I_2 \sin \varphi_2 + U_3 I_3 \sin \varphi_3$$

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

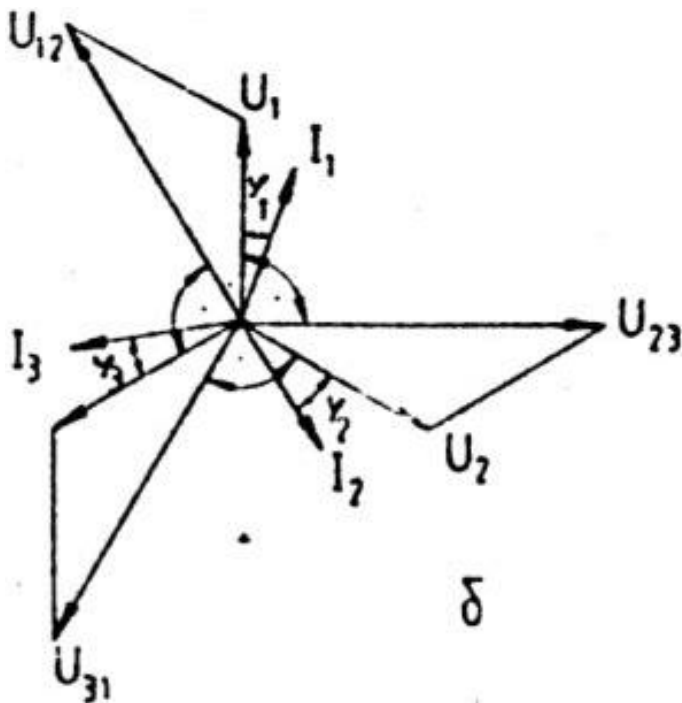
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

ИЗМЕРВАНЕ НА РЕАКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

При симетрична по напрежения система, линейните напрежения са в квадратура на съответните фазови напрежения

$$u_{1(-j)} = \frac{u_{23}}{\sqrt{3}}$$

$$u_{2(-j)} = \frac{u_{31}}{\sqrt{3}}$$

$$u_{3(-j)} = \frac{u_{12}}{\sqrt{3}}$$

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

ИЗМЕРВАНЕ НА РЕАКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на реактивна мощност в симетрични трифазни вериги

Общ израз за реактивната мощност в симетрични трифазни системи

$$Q = \frac{1}{T} \int_0^T (u_{1(-j)} i_1 + u_{2(-j)} i_2 + u_{3(-j)} i_3) dt =$$

$$u_{1(-j)} = \frac{u_{23}}{\sqrt{3}}$$

$$u_{2(-j)} = \frac{u_{31}}{\sqrt{3}}$$

$$u_{3(-j)} = \frac{u_{12}}{\sqrt{3}}$$

При симетричен товар, показанията на трите ватметъра ще бъдат еднакви. Тогава е достатъчно измерването да се осъществи с един ватметър.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

ИЗМЕРВАНЕ НА РЕАКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на реактивна мощност в симетрични трифазни вериги

Общ израз за реактивната мощност в симетрични трифазни системи

$$\begin{aligned} Q &= \frac{1}{T} \int_0^T (u_{1(-j)} i_1 + u_{2(-j)} i_2 + u_{3(-j)} i_3) dt = \\ &= \frac{1}{\sqrt{3}} \frac{1}{T} \int_0^T (i_1 u_{23} + i_2 u_{31} + i_3 u_{12}) dt = \\ &= \frac{3}{\sqrt{3}} \frac{1}{T} \int_0^T i_1 u_{23} dt = \sqrt{3} \frac{1}{T} \int_0^T i_1 u_{23} dt = \sqrt{3} P_{W1} \end{aligned}$$
$$\begin{aligned} u_{1(-j)} &= \frac{u_{23}}{\sqrt{3}} \\ u_{2(-j)} &= \frac{u_{31}}{\sqrt{3}} \\ u_{3(-j)} &= \frac{u_{12}}{\sqrt{3}} \end{aligned}$$

При симетричен товар, показанията на трите ватметъра ще бъдат еднакви. Тогава е достатъчно измерването да се осъществи с един ватметър.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

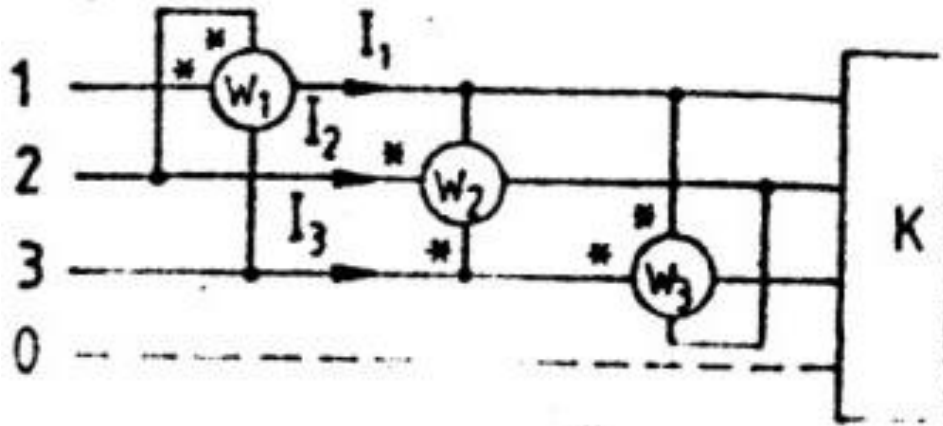
ИЗМЕРВАНЕ НА РЕАКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на реактивна мощност в несиметрични трифазни вериги

При несиметричен товар се прилага методът на трите ватметъра. Общият израз за реактивната мощност е

$$Q = \frac{1}{\sqrt{3}} \frac{1}{T} \int_0^T (i_1 u_{23} + i_2 u_{31} + i_3 u_{12}) dt$$

При несиметричен товар се прилага методът на трите ватметъра

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

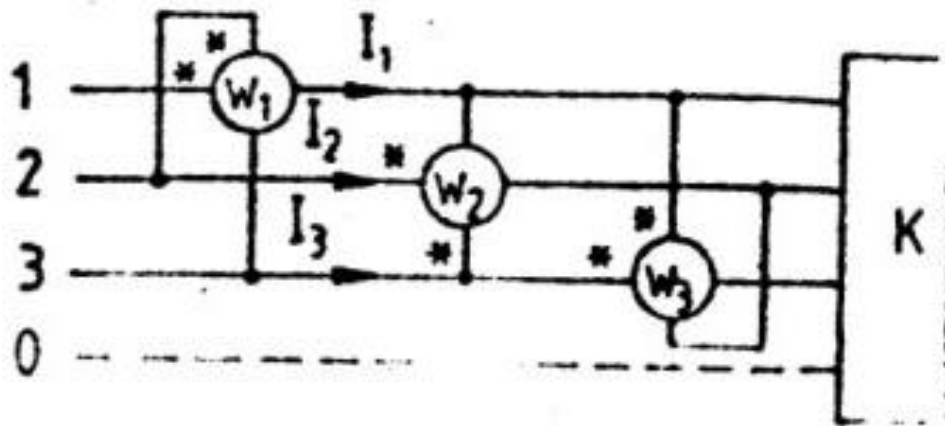

ИЗМЕРВАНЕ НА РЕАКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на реактивна мощност в несиметрични трифазни вериги

Реактивната мощност се определя от сумата от показанията на трите ватметъра

$$Q = \frac{1}{\sqrt{3}} \left[I_1 U_{23} \cos \left(\frac{\pi}{2} - \varphi_1 \right) + I_2 U_{31} \cos \left(\frac{\pi}{2} - \varphi_2 \right) + I_3 U_{12} \cos \left(\frac{\pi}{2} - \varphi_3 \right) \right] =$$
$$= \frac{1}{\sqrt{3}} (P_{W1} + P_{W2} + P_{W3})$$

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

ИЗМЕРВАНЕ НА РЕАКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на реактивна мощност в несиметрични трифазни вериги

При измерване на реактивна мощност в трипроводна система с несиметричен товар се използва методът на двата ватметъра (схема на Арон) с изкуствена нула.

Условие за приложимост $i_1 + i_2 + i_3 = 0$

$$Q = \frac{1}{\sqrt{3}} \frac{1}{T} \int_0^T (i_1 u_{23} + i_2 u_{31} + i_3 u_{12}) dt =$$

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

ИЗМЕРВАНЕ НА РЕАКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на реактивна мощност в несиметрични трифазни вериги

При измерване на реактивна мощност в трипроводна система с несиметричен товар се използва методът на двата ватметъра (схема на Арон) с изкуствена нула.

Условие за приложимост $i_1 + i_2 + i_3 = 0$

$$\begin{aligned} Q &= \frac{1}{\sqrt{3}} \frac{1}{T} \int_0^T (i_1 u_{23} + i_2 u_{31} + i_3 u_{12}) dt = \\ &= \frac{1}{\sqrt{3}} \frac{1}{T} \int_0^T [i_1 (u_{23} - u_{31}) + i_3 (u_{12} - u_{31})] dt = \\ &= \sqrt{3} \frac{1}{T} \int_0^T [i_1 (-u_3) + i_3 (u_1)] dt \end{aligned}$$

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

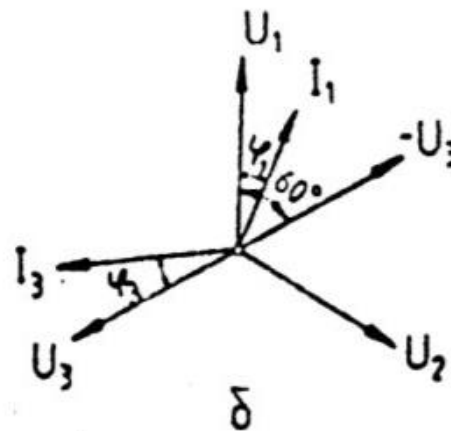
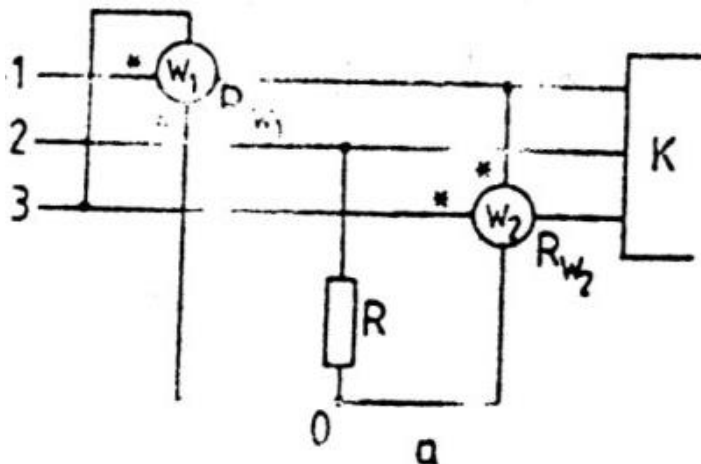
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

ИЗМЕРВАНЕ НА РЕАКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на реактивна мощност в симетрични трифазни вериги

На основа на векторната диаграма

$$Q = \sqrt{3} \frac{1}{T} \int_0^T [i_1(-u_3) + i_3(u_1)] dt =$$

Знаците $\pm$ съответно се съобразяват с посоката на отклонение на ватметрите, като резултантната реактивна мощност може да бъде както положителна, така и отрицателна.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

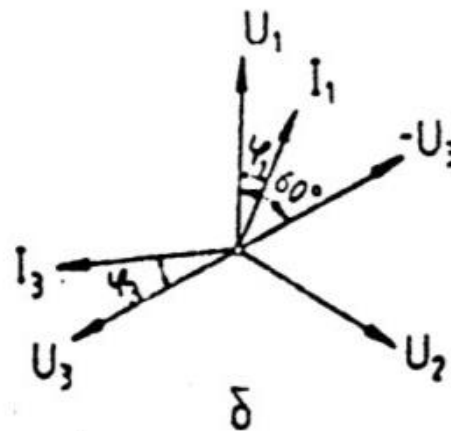
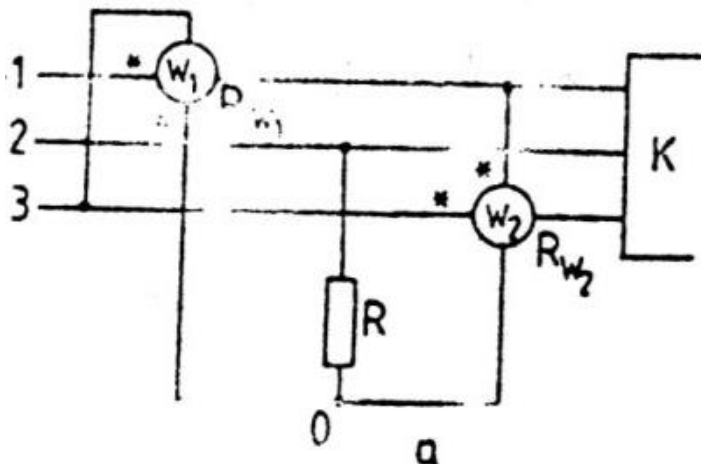
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

ИЗМЕРВАНЕ НА РЕАКТИВНА МОЩНОСТ В ТРИФАЗНИ ВЕРИГИ

Измерване на реактивна мощност в симетрични трифазни вериги

На основа на векторната диаграма

$$Q = \sqrt{3} \frac{1}{T} \int_0^T [i_1(-u_3) + i_3(u_1)] dt = \sqrt{3} [-U_3 I_1 \cos(60^\circ - \varphi_1) + U_1 I_3 \cos(120^\circ - \varphi_3)] = \sqrt{3} (\pm P_{W1} \pm P_{W2})$$

Знаците $\pm$ съответно се съобразяват с посоката на отклонение на ватметрите, като резултантната реактивна мощност може да бъде както положителна, така и отрицателна.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

ЛИТЕРАТУРА

Компенсационен метод за измерване на електрически величини

- Електрически измервания – под общата редакция на проф. Борис Матраков, София, ИПК при ТУ, 1999
- Електрически измервания – под общата редакция на проф. Ал. Балтаджиев, София, ДИ Техника, 1977
- Метрология и измервателна техника, том 1,2,3 - под общата редакция на проф. Христо Радев, София, Софтрейд, 2010.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

„Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд